

**«Жамбыл облысы әкімдігінің білім басқармасы Мойынқұм ауданының
білім бөлімінің «Балдәурен» бөбекжай-бақшасы» МКҚК**

«Вирустық гепатит»

Медбике: З. Бульдешова

Биназар ауылы 2022-2023оқу жылы

Вирустық гепатит

Вирустық гепатит - бауырдың кең таралған және қауіпті жұқпалы ауруы. Вирусты гепатиттің барлық түрлерінің ішінде **А гепатиті** ең жиі кездеседі. Жұқтырған сәттен бастап аурудың алғашқы белгілері пайда болғанға дейін 7 күннен 50 күнге дейін созылады. Көбінесе аурудың басталуы температураның жоғарылауымен бірге жүреді және тұмауға ұқсас болуы мүмкін.

В гепатиті вирусы жыныстық жолмен, нашақорлардан стерильді емес шприцтермен инъекция арқылы, анасынан ұрыққа беріледі. Ауру қызба, әлсіздік, буындардағы ауырсыну, жүрек айнуы және құсумен басталады. Кейде бөртпе пайда болады. Бауыр мен көкбауырдың ұлғаюы байқалады. Сондай-ақ зәрдің қараюы және нәжістің түсі өзгеруі мүмкін.

С гепатиті – вирустық гепатиттің ең ауыр түрі, оны трансфузиядан кейінгі гепатит деп те атайды. Бұл олардың қан құйғаннан кейін ауырғанын білдіреді. Себебі, донорлық қанды **С гепатиті** вирусына тексеру бірнеше жыл бұрын ғана басталған. Көбінесе инфекция есірткіге тәуелді адамдарда шприцтер арқылы жүреді. Анадан ұрыққа жыныстық жолмен берілу де мүмкін. Ең үлкен қауіп - бұл аурудың созылмалы түрі, ол жиі циррозға және бауыр ісігіне айналады. Созылмалы ағым пациенттердің шамамен 70-80% - ында дамиды. **С гепатитін** вирустық гепатиттің басқа түрлерімен біріктіру ауруды күрт нашарлатады және өліммен аяқталу қаупін тудырады.

Д гепатиті – **В гепатитінің** ағымын қиындады «серіктес ауру».

Е гепатиті А гепатитіне ұқсас, бірақ ол баяу басталады және жүкті әйелдер үшін қауіпті.

Гепатиттер тобының соңғысы **Г гепатиті С-ге** ұқсас, бірақ қауіпті емес.

Инфекция жолдары

Гепатит вирустары адам ағзасына екі негізгі жолмен түседі. Ауру адам вирусты нәжіспен пығара алады, содан кейін ол басқа адамдардың ішектеріне сумен немесе тамақпен енеді. Дәрігерлер инфекцияның бұл механизмін фекальды-оральный деп атайды. Ол **А және Е гепатиті** вирустарына тән. Сонымен, **А және Е гепатиті** негізінен жеке бас гигиенасын сақтамау салдарынан, сондай-ақ сумен жабдықтау жүйесінің жетілмегендігі кезінде пайда болады. Бұл дамымаған елдерде бұл вирустардың ең көп таралуын түсіндіреді.

Инфекцияның екінші жолы –жұқтырған адамның (инфицированный) қанымен байланысы. Ол В, С, D, G гепатиті вирустарына тән. Инфекцияның таралуы мен ауыр зардаптарына байланысты ең үлкен қауіп В және С гепатиті вирустары болып табылады.

Инфекция жиі болатын жағдайлар:

- Донорлық қан құю. Дүние жүзі бойынша донорлардың орта есеппен 0,01-2%-ы гепатит вирусын алып жүреді, сондықтан қазіргі уақытта донорлық қан реципиентке құймас бұрын В және С гепатиті вирусының бар-жоғына тексеріледі. Жұқпа қауімі қайталап қан құюды қажет ететін адамдарда жоғарылайды;

адамдардың бір инені қолдануы В, С, D, G гепатитін жұқтыру қауімін айтарлықтай арттырады. Бұл нашақорлар арасында жұқтырудың ең таралған жолы;

- В, С, D, G вирустары жыныстық қатынас арқылы берілуі мүмкін. В гепатиті көбінесе жыныстық жолмен беріледі. Ерлі-зайыптылардың С гепатитін жұқтыру ықтималдығы төмен деп саналады.

Анадан балаға жұқтыру жолы (дәрігерлер оны «тік» деп атайды) соншалықты кең таралған емес. Әйелде вирустың белсенді түрі болса немесе жүктіліктің соңғы айларында жіті гепатитті бастан өткерсе, қауіп жоғарылайды. Егер анада гепатит вирусынан басқа, АИТВ инфекциясы болса, ұрықтың жұқтыру ықтималдығы күрт артады. Гепатит вирусы ана сүтімен берілмейді. В, С D, G гепатиті вирустары татуировка, құлақты стерильді емес инелермен тесу арқылы жұғады. 40% жағдайда инфекция көзі белгісіз болып қалады.

Симптомдары

Ауру жұқтырған сәттен бастап аурудың алғашқы белгілері пайда болғанға дейін әртүрлі уақыт өтеді: А гепатитімен 2-4 аптадан, В гепатитімен 2-4 және тіпті 6 айға дейін. Осы кезеңнен кейін вирус ағзада көбейіп, бейімделеді, ауру басталып, өзін білдіреді.

Бастапқыда сарғаю басталғанға дейін гепатит тұмауға ұқсайды және дене қызуының көтерілуімен, бас ауруымен, жалпы әлсіздікпен, дененің ауыруымен басталады, мысалы, А гепатиті В және С гепатиттерінде, әдетте, бірте-бірте басталады, температура күрт көтерілмейді. Сонымен, В гепатиті вирусы аздап температура, буындардағы ауырсыну, кейде бөртпе түрінде көрінеді. Әдетте, сарғаю пайда болғаннан кейін науқастардың жағдайы жақсарады. Бірақ, С гепатиті кезінде және маскүнемдер мен есірткіге тәуелді адамдарда, ағзаның интоксикациясына байланысты бұл симптомдар болмайды. Қалған науқастарда бірте-бірте, бірнеше апта ішінде симптомдардың кері дамуы байқалады. Вирусты гепатиттің жедел түрлері осылай өтеді. Гепатиттің клиникалық ағымы әртүрлі ауырлықта болуы мүмкін: жеңіл, орташа және ауыр түрлері. Төртінші, фульминантты, яғни «молниеносно» жылдам түрі де бар. Бұл бауырдың жаппай некрозы дамитын, әдетте науқастың өлімімен аяқталатын гепатиттің ең ауыр түрі.

Ең үлкен қауіп - гепатиттің созылмалы ағымы. Хронизация тек В, С, D гепатиттеріне тән. Созылмалы гепатиттің ең тән белгілері - күннің соңына қарай әлсіздік және шаршаудың жоғарылауы, бұрынғы физикалық белсенділікті орындай алмау. Созылмалы вирустық гепатиттің асқынған сатысында сарғаю, зәрдің қараюы, терінің қышуы, қан кету, салмақ жоғалту, бауыр мен көкбауырдың ұлғаюы, өрмекші веналар анықталады.

Алдын алу

Өзіңізді гепатит инфекциясынан қорғау үшін қарапайым ережелерді сақтау керек. Қайнамаған суды пайдаланбаңыз, әрқашан жемістер мен көкөністерді жуыңыз, тағамды термиялық өңдеуді елеменіз. Бұл гепатит А инфекциясының алдын алуға көмектеседі.

Жалпы алғанда, басқа адамдардың дене сұйықтықтарымен байланыста болудан аулақ болу керек, В және С гепатиттерінен қорғау үшін - ең алдымен қанмен. Микроскопиялық мөлшерде қан ұстараларда, тіс щеткаларында, тырнақ қайшысында қалуы мүмкін. Бұл заттарды басқа адамдармен бөліспеңіз. Сіз стерильді емес құрылғылармен пирсинг пен татуировканы жасаға болмайды. Жыныстық қатынас кезінде сақтық шараларын сақтау керек.